

Įspūdžiai iš egzotiškosios Islandijos

2023 m. liepos 15 – 22 dienomis gimnazijos direktorės pavaduotoja Rimutė Stanislavovienė ir mokytojas Andrius Vitkūnas dalyvavo Islandijos sostinėje Reikjavike organizuotuose profesinio tobulėjimo kursuose „Projektine veikla grindžiamo ugdymo proceso pamokose organizavimas“ (angl.: „*Project Based Learning in the Classroom*“). Šie kursai yra mūsų gimnazijoje vykdomo „Erasmus+ programos projekto „IKT ir inovatyvūs mokymosi metodai ateities pamokai“ dalis.

Kursų tikslas – įvaldyti projektinės veiklos ugdymo procese organizavimo metodus ir formas kaip inovatyvių metodų taikymo galimybes šiuolaikinei pamokai kurti. Kursų dalyviai savaitę trukusių teorinių ir praktinių užsiėmimų metu įvaldė pagrindinius projektinės veiklos pamokoje taikymo būdus, skatinančius moksleivių savivaldų mokymąsi, smalsumą ir motyvaciją, tarpdalykinę integraciją, bendradarbiavimo darbo grupėse gebėjimus, vertinimo ir įsivertinimo gebėjimus ir svarbą bei kuriančius pridėtinę vertę mokyklos ir vietos bendruomenėse.

Praktinių užsiėmimų metu patirtos džiaugsmo akimirkos

Kultūrinė vakaronė

Pasak turtingą pedagoginę patirtį turinčių kursų lektorių – dr. Liljos M. Jonsdottir ir Torlei Fuorn – svarbu mokiniams patiems leisti pasirinkti projektinės veiklos temą, kad ši jiems būtų įdomi ir naudinga bei žadintų kritinį mąstymą ir skatintų kelti klausimus bei domėtis, taip panaudojant skirtingų dalykų pamokose įgytas žinias. Nors mokytojas išlieka svarbus organizuojant tokią projektinę veiklą, tačiau mokinio interesų bei poreikių laukas yra svarbiausia. Patartina projektinę veiklą vykdyti 4 – 5 moksleivių grupėse, jos trukmė, priklausomai nuo temos ir mokinių gebėjimų, gali trukti nuo 2 – 4 savaitių iki viso trimestro.

Įdomu, kad projektinės veiklos pažanga jos vykdymo metu yra vertinama keleto asmenų – paties mokinio, grupės narių, su kuriais mokins drauge dirba, bet kurio suaugusiojo asmens (tėčio, mamos, senelio, močiutės ar kt.) ir galiausiai veiklą

kuruojančio mokytojo. Remiantis lektorių turima patirtimi, projektinei veiklai paprastai skiriama apie 15% dėstomo dalyko pamokų.

Baigus vykdyti projektą, mokiniams leidžiama pasirinkti, kaip jie norėtų pristatyti veiklos rezultatus. Populiariausi pristatymo būdai – filmų, knygelių, brošiūrų, lankstinukų kūrimas. Galutinių produktų pristatymas ir veiklos rezultatų sklaida – vienas svarbiausių projektinės veiklos dalių, nes taip atskleidžiama projekto nauda, aktualumas ir jo taikymo kitų veiklų organizavimui galimybės.

Kursų dalyviai taip pat supažindinti ir su Islandijos švietimo sistema. Islandijoje vaikai mokyklą pradeda lankyti nuo 6 metų. Nuo 1 iki 4 klasės jie mokosi pradinėje, o nuo 5 iki 9 klasės lanko pagrindinę mokyklą. Vėliau renkasi lankyti gimnaziją arba stoti į profesinio rengimo mokyklą, kuriose, kaip ir gimnazijoje, mokosi dar trejus metus, o vėliau dvejus metus praleidžia atlikdami praktiką.

Patraukli mokymosi aplinka pagrindinėje mokykloje

Nors, lektorių pastebėjimu, gimnazijos mokytojai, juos lyginant su pagrindinės mokyklos mokytojais, yra reiklesni ir daug mažiau atlaidesni mokiniams, tačiau net 90% mokinių vis tiek renkasi mokytis gimnazijoje, ko gero, daugiau iš įpročio negu iš motyvacijos ar todėl, kad vėliau pla - nuoja stoti į aukštąsias mokyklas.

Pamokų trukmė Islandijos mokyklose – 40 minučių. Vidutinis mokiniams tenkantis savaitės krūvis – nuo 30 iki 36 pamokų. Pamokos prasideda 8.30 val., o baigiasi 13.30 val. Nuo 17 val. vaikai lanko popamokines veiklas, paprastai dar 4 ar 6 pamokas. Mokinių tėvai gauna 200 eurų išmoką vaikų popamokinėms reikmėms.

Nuo 1 iki 10 klasės privaloma lankyti nors vieną plaukimo pamoką per savaitę. Jei 8 klasėje mokinys sėkmingai išklaiko plaukimo testą, tuomet nuo plaukimo pamokų atleidžiamas. Taip pat bent 2 kartus per dieną mokiniams organizuojamos ugdymo veiklos lauke. Tačiau, jei lauko temperatūra nukrinta žemiau 10 laipsnių šalčio, tuomet lauko užsiėmimai nevyksta.

Nuo 3 klasės visi Islandijos mokyklose besimokantys mokiniai mokosi anglų kalbos, o nuo 6 klasės renkasi mokytis dar vieną užsienio kalbą. Beje, danų kalba moksleiviams privaloma dėl šalies istorinės ir kultūrinės specifikos. Iki 1944 m. Islandija oficialiai priklausė Danijai, todėl nenuostabu, jog didžioji dalis istorinių šaltinių ir literatūros veikalų rašyti danų kalba. Nors danų kalba – privaloma disciplina, mokiniai šios kalbos mokosi nenoriai.

4, 7 ir 9 klasėse mokiniai laiko tarpinius patikrinimus bei PISA specialiuosius testus. Testai ir dalykų žinios bei projektiniai darbai vertinami

sutartiniais ženklais, ypač pradinėse mokyklose, bei raidėmis nuo A iki D, tačiau gimnazijose taikoma dešimties balų vertinimo sistema. Moksleiviai mokosi 180 dienų per metus. Vasaros atostogų metu ir po pamokų dažnas mokinys renkasi lankyti darbo mokyklą, kurioje atlieka vietos bendruomenei naudingą darbą – pjauna ar grėbia žolę ir pan. Už šį darbą mokiniams mokamas atlygis, kuris priklauso nuo jų amžiaus, tačiau maksimaliai gali siekti 15 eurų už valandą. Šiose mokyklose su vaikais dirba jauni ir darbui atsidavę pedagogai, kurie vaikams prigalvoja įvairiausių kūrybiškų ir nuotaikingų veiklų, todėl mokiniai noriai šias mokyklas lanko.

Skogafoss kriklys

Strokkur geizeris

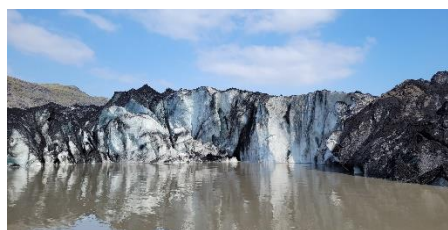
Kediro krateris

Pedagogai Islandijoje, skirtingai negu kitose šalyse, gali mėgautis ilgesnėmis atostogomis. Vasarą jie turi 10 savaitių atostogų, 2 savaites yra laisvi per Kalėdas ir 10 dienų per Velykas. Mokytojų darbo krūvis – 26 pamokos per savaitę. Vidutinis pedagogo atlyginimas Islandijoje 3000 - 3500 eurų. Turint omenyje, kad šioje šalyje viskas labai brangu (būsto nuoma Reikjaviko priemiestyje vidutiniškai siekia 2000 eurų), toks atlygis yra labai mažas, todėl daugelis mokytojų ieško galimybių vesti popamokines veiklas ar turi antrą darbą, kad galėtų išgyventi.

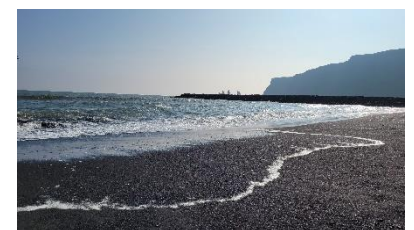
Islandijos švietimo sistema grįsta šiais principais – aukštas gyventojų raštingumo lygis, į tvarumą orientuotas švietimas, piliečių lygybė, mokinių sveikatinimas ir gera savijauta, demokratijos ir žmogaus teisių užtikrinimas bei kūrybiškumo ugdymas. Islandijos mokyklos vadovaujasi moto „Mokykla visiems“, todėl jose mokosi visi tam tikro amžiaus sulaukę vaikai, nepriklausomai nuo jų rasės, tikėjimo, socialinio sluoksnio, įsitikinimų ir kt. Tačiau, jei klasėje mokosi specialiujų poreikių turintis mokinys, už jo ugdymą klasėje yra atsakingas tam skirtas specialistas, o ne mokytojas. Islandijos mokykloms pedagogus ruošia šalies universitetai, kuriuose pedagoginį išsilavinimą įgyti užtrunka 5 metus. Šiuo metu vidutinis mokytojų amžius Islandijos mokyklose yra 45 metai.

Vik miestelis Islandijos pietuose

Tirpstantis ledynas

Lavos paplūdimys

Po teorinių ir praktinių užsiėmimų kursuose dalyvavę mokytojai keitėsi gerąja praktine patirtimi, pamokose taikomais kūrybiniais ir inovatyviais metodais bei pristatė savo šalies kultūrinį ir kulinarinį paveldą tam specialiai organizuotoje tarpkultūrinio pažinimo vakaronėje.

Nuo paskaitų ir užsiėmimų likusiu laiku kurso dalyviai keliavo po turistų gausiai lankomas vietas. Kurso organizatoriai dalyviams surengė net dvi skirtingų maršrutų išvykas, kurių metu aplankyti žymieji Islandijos gamtos perlai – Tingvedliro nacionalinis parkas, įstabusis geizerių parkas, žadą gniaužiantys kriokliai ir vandenkričiai, Kediro krateris, abejingų nepaliekantys ir mistika alsuojantys ledynai bei lavos paplūdimiai, pakelėse besiganančios avys ir Islandijos žirgai. Pasivaikščiojimo po Reikjaviką metu patyrėme, kokia spalvinga, jauki ir draugiška yra vos 120 tūkstančių gyventojų turinti Islandijos sostinė.

Reikjaviko spalvotieji nameliai

Halgrimūro katedra

Nors savaitę trukusios viešnagės metu daug dar liko neaplankytų vietų ir nepatirtų įspūdžių, dėl kurių verta ne vieną kartą į Islandiją grįžti, tačiau ir savaitės mokymuose įgytos žinios, gebėjimai, patirtis ir išvykose išgyventi įspūdžiai yra neįkainojamos vertės lobis, kuriuo po vasaros atostogų grįžę į gimnaziją nekantraujame pasidalinti su savo kolegomis tam specialiai organizuotame seminare, o svarbiausia, leisti į naujovių, iššūkių ir nepatirto pažinimo džiaugsmo kupiną kelionę su savo mokiniais pamokose.

Šis projektas finansuojamas Europos Komisijos, „Erasmus+“ programoms skirtomis lėšomis, kurias Lietuvoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas. Šis straipsnis atspindi tik autorių požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamą informaciją naudojimą.

Rimutė Stanislavovienė ir Andrius Vitkūnas